

Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova

Centrul de Excelență în Educație Artistică Ștefan Neaga

„Aprob”

Directorul Centrului de Excelență

la Educație Artistică Ștefan Neaga

Gh. Perju

Curriculum stagiului de practică

P.3 Practica de specialitate I

Specialitatea

21510 *Canto*

Calificarea

265213 *Artist vocalist*

Chișinău, 2017

Curriculumul a fost elaborat în cadrul Proiectului *EuropeAid/133700/C/SER/MD/12*
"Asistență tehnică pentru domeniul învățământ și formare profesională
în Republica Moldova",
implementat cu suportul financiar al Uniunii Europene

Autori:

1. **Constantinov Oleg**, Maestru în Arte, profesor, grad didactic unu, CEEA Ștefan Neaga
2. **Diaconu Valeria**, profesor, grad didactic superior, CEEA Ștefan Neaga

Aprobat de:

Consiliul metodic- științific al Centrului de Excelență în Educația Artistică Ștefan Neaga,

10 " octombrie 2017

Gheorghe Perju, Director

Recenzenți:

1. **Iana Manoila**, Profesor, grad didactic unu,
2. **Cazacu Onisim**, Maestru în Arte, profesor, grad didactic superior, CEEA Ștefan Neaga

Adresa Curriculumului în internet:

Portalul național al învățământului profesional tehnic

<http://www.ipt.md/ro/produse-educationale>

Cuprins

I. Preliminarii.....	4
II. Motivația, utilitatea stagiului de practică pentru dezvoltarea profesională.....	4
III. Competențele profesionale specifice stagiului de practică.....	5
IV. Administrarea stagiului de practică.....	6
V. Descrierea procesului de desfășurare a stagiului de practică.....	6
VI. Sugestii metodologice.....	7
VII. Sugestii de evaluare a stagiului de practică.....	8
VIII. Cerințe față de locurile de practică.....	8
IX. Resursele didactice recomandate elevilor.....	9

I. Preliminarii

Statutul curriculumului. Curriculumul la disciplina *Practica de specialitate I* este un document normativ din componenta stagiului de practică la specialitatea *Canto* inclus în Planul de studiu din învățământul profesional tehnic postsecundar inclus în *Nomenclatorul domeniilor de formare profesională al specialităților și calificărilor pentru învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar* ce asigură elevilor obținerea calificării profesionale pentru specialitatea *Canto*.

Disciplina *Practica de instruire în specialitate I* se regăsește la anul III la finele semestrului VI, și are drept scop familiarizarea elevului cu competențe psiho-pedagogice, muzical – interpretative, manageriale, strict necesare profesiei complexe de *artist vocalist*. Totodată, elevul se prezintă la stagiul de practică cu cunoștințe și abilitați elementare în domeniul artei vocale și ansamblul vocal. Elevul la finele anului de studii posedă cunoștințe din domeniul *teoria muzicii, armonia, solfegii, istoria muzicii universale, pian, cor*.

Funcțiile Curriculumului:

- act normativ al procesului de predare, învățare, evaluare și certificare în contextul unei pedagogii axate pe competențe;
- reper pentru proiectarea didactică și desfășurarea procesului educațional din perspectiva unei pedagogii axate pe competențe;
- competență de bază pentru elaborarea manualelor tipărite, manualelor electronice, ghidurilor metodologice, testelor de evaluare.

Beneficiarii Curriculumului:

- profesorii din instituțiile de învățământ profesional tehnic postsecundar;
- autorii de manuale și ghiduri metodologice;
- elevii care își fac studiile la specialitatea de *canto*;
- membrilor comisiilor de identificare, evaluare și recunoaștere a rezultatelor învățării dobândite în contexte non-formale și informale.

Unitatea de curs *Practica de specialitate I* este una din șirul stagiilor de practică de specialitate, care constituie unul din elementele de formare profesională ce asigură elevilor obținerea calificării 265213 *Artist vocalist*.

Pre-condiții: Pentru ca acest modul de Practică să se desfășoare cu succes, este obligatoriu parcurgerea cursurilor de practică anterioare, ceea ce ar asigura raționalismul academic și obținerea finalităților educaționale scontate.

II. Motivația, utilitatea stagiului de practică pentru dezvoltarea profesională

Disciplina *Practica de specialitate I* are ca obiectiv familiarizarea elevilor cu principiile de lucru în clasa de *canto* și principiile de organizare a ansamblurilor vocale (*duete, terțete, cvartete, octete*) din școlile de artă/muzică, instituțiile artistice din țară. Disciplina practică va avea un impact pozitiv în educarea viitorilor artiști vocaliști și implicarea lor în sferă concertistică a localității (oraș, raion, țară). Pe de altă parte, consolidarea cunoștințelor teoretice și evaluarea lor în timpul orelor de practică ar favoriza lichidarea unor curențe în instruirea teoretică a

elevului. Prin monopolizarea unor cunoștințe noi, elevul va fi cât mai aproape de reala profesie de viitor, mai aproape de a deveni un bun specialist în domeniu.

Studiul disciplinei **Canto** în școlile de artă/muzică va favoriza cunoașterea specificului predării acestei discipline de la vârsta mică. În cadrul procesului educațional se vor desfășura activități artistice în scopul pregătirii viitorilor interpreți. Baza studiului practic este unul clasic în formarea artistului cântăreț și constă în:

- pregătirea muzicală teoretică și practică;
- reliefaarea personalității artistice a fiecărui elev-participant la practică;
- însușirea unei tehnici temeinice corespunzătoare cerințelor artistice ale vremii și celor dictate/bazate de/pe stilistica genurilor muzicale;
- organizarea unor ansambluri mici între ei: duete, terțete, cvartete, octete, în vederea dezvoltării deprinderilor și formării gustului de a cânta în ansamblu.

În procesul desfășurării stagiului de practică elevii vor asista la lecțiile de canto a profesorilor cu experiență în domeniu, vor urmări procese de repetiții cu personalitățile din domeniul artei vocale, vor participa la crearea unor grupuri vocale mici (ansambluri vocale) și vor exersa un repertoriu de profil. Indiferent de genul de muzică pe care-l vor aborda pe viitor, elevii participanți la stagiul de practică trebuie să însușească temeinic cunoștințe în următoarele domenii:

- psihopedagogic;
- artistic;
- managerial.

Un element important în dezvoltarea viitorilor specialiști este exercițiul zilnic și permanent unde se va ține cont de:

- Respirația costal-diafragmală;
- Lejeritatea mușchilor faciali, a gâtului și maxilarului;
- Emisia corectă a vocalelor și consoanelor;
- Frazarea;
- Dicția.

Coordonatorul stagiului de practică în cadrul procesului de instruire și educație are drept scop dezvoltarea sensibilității artistice și cunoașterea aprofundată a diverselor genuri, stiluri și epoci de creație prin recomandarea unui repertoriu cu egale valențe educative și profesionale.

III. Competențele profesionale specifice stagiului de practică

CS1. Aplicarea cunoștințelor teoretice obținute în cadrul orelor de canto.

CS2. Utilizarea metodologiei de comunicare muzicală și prin muzică.

CS3. Abordarea noțiunilor specifice obiectului de studiu.

CS4. Identificarea rolurilor și responsabilităților într-o echipă pluri-specializată și aplicarea de tehnici de relaționare și muncă eficientă în cadrul echipei.

CS5. Utilizarea corectă a respirației și cunoașterea metodologiei emiterii sunetului.

CS6. Respectarea legităților de stil și gen în creațiile vocale.

CS7. Abordarea unui repertoriu muzical de audiție/interpretare din diverse epoci, stiluri, forme si genuri muzicale.

CS8. Crearea/formarea deprinderilor de comunicare cu copii de vârstă diferită.

CS9. Analizarea/comentarea creațiilor muzicale din perspectiva tehnicii vocale.

IV. Administrarea stagiului de practică

Denumirea stagiului de practică	Semestrul	Numărul de săptămâni	Numărul de ore	Perioada	Modalitatea de evaluare	Numărul de credite
Practica de absolvire	VI	4	120	3.05-31.05	Evaluare publică	4

V. Descrierea procesului de desfășurare a stagiului de practică

Activități Sarcini de lucru	Produse de elaborat	Modalități de evaluare	Durata de realizare
AS1. Asistarea la orele de canto în cadrul instituțiilor afiliate CEEA Ștefan Neaga, colegiilor de muzică, instituțiilor superioare din învățământul artistic.	1.1 Asistarea nemijlocită în repetiții. 1.2 Studierea repertoriului audiat; 1.3 Aplicarea în practică a cunoștințelor acumulate la obiectele teoretice și practice din cadrul specialității (<i>canto, ansamblul vocal, măiestria actorului, arta vorbirii</i>)	1.1 Completarea și prezentarea agendelor de practică; 1.2 Discuții cu coordonatorul practicii.	Săptămâna 1
AS2. Frecventarea repetițiilor scenice/muzical scenice/orchestrul scenice în cadrul instituțiilor artistice/concertistice: TNOB, a teatrelor dramatice;	2.1 Studierea repertoriului; 2.2 Examinarea procesului de repetiții: separate cu corul, separate cu soliștii, repetițiile generale; 2.3 Asistarea și participarea la repetiții, alături de soliști și cor. 2.4 Particularitățile de lucru cu dicția, mimica, gestică.	2.1 Completarea și prezentarea agendelor de practică; 2.2 Discuții cu coordonatorul practicii.	Săptămâna 2-4
AS3. Vizionarea și asistarea la concertele/repetițiile spectacolelor vocal-corale.	3.1 Asistarea și participarea la repetiții, alături de soliști și cor. 3.2 Analizarea programului audiat; 3.3 Analizarea interpretărilor audiate; 3.4 Compararea evoluțiilor de concert cu repetițiile anterioare;	3.1 Completarea și prezentarea agendelor de practică; 3.2 Discuții cu coordonatorul practicii.	Pe parcurs
AS4. Organizarea unui ansamblu/a mai multor unități de ansamblu vocal în cadrul grupului de elevi: duet, terțet, cvartet, octet) în dependență de numărul de elevi;	4.1 Întocmirea unui plan de lucru în cadrul ansamblului vocal: <ul style="list-style-type: none"> - împărțirea pe grupuri mici, - alegerea repertoriului, - coordonarea repertoriului cu conducătorul practicii, 4.2 Aplicarea în practică a cunoștințelor acumulate la disciplinele teoretice și	4.1 Completarea și prezentarea agendelor de practică; 4.2 Discuții cu coordonatorul practicii; 4.3 Evaluare deschisă.	Săptămâna 4

	practice din cadrul specialității (<i>canto, ansamblul vocal, măiestria scenică, arta vorbirii...</i>) 4.3 Implicarea nemijlocită în procesul de repetiții; 4.4 Prezentare unei activități artistice la finele stagiului de practică.		
--	--	--	--

VI. Sugestii metodologice

În procesul desfășurării stagiului de practică o importanță majoră capătă procesul de motivare a elevului pe parcursul studiilor. Este importantă predarea centrată pe elev și formarea competențelor individuale:

- Încurajarea inițiativei elevilor în aprofundarea cunoștințelor teoretice;
- Manifestarea interesului pentru valorile artistice prin realizarea unui proiect;
- Centrarea pe formarea experienței de învățare și aplicare a cunoștințelor în practică.
- Pregătirea și formarea viitorilor interpreți și pedagogi prin exemplul real oglindit în asistarea la repetiții;
- Urmărirea problematicii formării artistice, dezvoltarea calităților psiho-fizice și pregătirea multilaterală a vocalistului;
- Dezvoltarea metodelor interactive în procesul stagiului de practică;
- Depășirea barierelor de comunicare prin crearea unui mediu adecvat realizării stagiului de practică;
- Stimularea interesului elevilor prin propunerea unor soluții neordinare în realizarea obiectivelor artistice;
- Formarea muzicienilor de înaltă calitate.

Pregătirea elevilor pentru acest tip de activitate prin diferite exerciții de tehnică vocală reprezintă primul pas și etapa inițială în procesul de formare în domeniul artei vocale. Aceasta se desfășoară obligatoriu prin exerciții de respirație, emisie, vocalize, prin exerciții pentru educarea auzului în ansamblu, astfel încât o voce (individuală sau în cadrul unui ansamblu) să se integreze în ansamblul de voci ce alcătuiesc un întreg în totalitatea ei. Această activitate se va desfășura în cadrul asistărilor la orele de *canto, ansamblu vocal*.

În cadrul stagiului de practică elevii vor participa la diferite activități:

- ✓ Asistarea la orele de canto și ansamblu vocal la profesori cu experiență în domeniul artei vocale;
- ✓ Asistarea se va desfășura în instituția de învățământ proprie și superioară (AMTAP);
- ✓ Vizionarea concertelor de recital vocal și vocal-simfonice desfășurate în instituțiile concertistice din țară;
- ✓ Organizarea unui ansamblu vocal/a mai multor grupuri de ansambluri vocale în cadrul grupului de elevi: *duet, terțet, cvartet, octet*, în dependență de numărul de elevi;

- ✓ Interpretarea unui repertoriu (2-3 creații) patriotic, pentru copii, național și prezentarea lui la finele stagiului de practică .

Sugestiile metodologice sunt oferite ca sprijin pentru cadrul didactic și se referă la detalii privind: conținutul învățării, diverse metode de instruire, activități și procedee didactice, recomandări cu privire la abordarea repertoriului, precum și sugestii privind evaluarea continuă și sumativă în scopul orientării cadrului didactic în procesul de predare-învățare a acestei discipline.

VII. Sugestii de evaluare a stagiului de practică

Evaluarea stagiilor de practică va fi realizată atât pe perioada de desfășurare, cât și la sfârșitul acestei activități. Responsabilii în efectuarea stagiului de practică vor efectua sistematic evaluarea elevilor. În elaborarea criteriilor de evaluare se va ține cont de sugestiile propuse de către responsabilul instituției artistice unde elevii efectuează practica și a responsabilului din partea instituției de învățământ unde elevii își desfășoară studiile. Va fi elaborată grila de evaluare.

Fiecare elev va completa *Agenda de practică* în care vor fi trecute principalele activități care vor fi evaluate. *Agenda de practică* va conține activitățile elevului pe toata durata acesteia: locul, termenul, timpul desfășurării practicii, repertoriul însușit și prelucrat conform cerințelor elaborate de către conducătorii practicii din instituția de învățământ, precum și instituția artistică unde elevii și-au desfășurat stagiul de practică.

Criterii de performanță	Foarte bine (9-10)	Bine (8-7)	Satisfăcător (6-5)	Nesatisfăcător (1-4)
Descrierea activităților stagiului de practică.	Sunt descrise detaliat fiecare activitate și componentele activităților aferente;	Descrierea incompletă (75%) a activităților și a componentelor activităților aferente;	Descrierea incompletă (circa 50%) confuză componentele activităților aferente;	Lipsește descrierea activităților în agenda de practică, ori acestea sunt descrise superficial.
Analiza activităților stagiului de practică.	Este realizată o analiză completă și complexă a activităților aferente stagiului.	Sunt analizate parțial activitățile și componentele repetițiilor desfășurate sau nu este respectată structura agendei de practică.	Sunt analizate superficial activitățile și componentele stagiului de practică.	Lipsește analiza componentelor stagiului de practică, nerespectarea agendei de practică.

VIII. Cerințe față de locurile de practică

Instituțiile la care se va desfășura stagiul de practică pot fi alese în dependență de localitatea unde se desfășoară stagiul de practică la specialitatea *Canto*:

- ✓ Instituții de învățământ: școli de artă/muzică, colegii de muzică, CEEA „Ștefan Neaga”, AMTAP;
- ✓ Instituții artistice/concertistice: case de cultură, Filarmonica Națională „S. Lunchevici”.

Nr. crt.	Locul de muncă	Cerințe față de locul de muncă
1.	Instituții de învățământ: ✓ CEEA „Ștefan Neaga”, ✓ Colegiul de muzică or. Bălți, ✓ Colegiul de Arte „N. Botgros”, or. Soroca, ✓ AMTAP, ✓ Universitatea de Stat „A. Russo” din Bălți etc.	- Săli de repetiție spațioase, luminoase, cu acustică necesare interpretării vocale, cu menținerea temperaturii confortabile aparatului vocal (17 ⁰ -25 ⁰ C); - Pian, scaune, oglindă, masă de birou; - Material didactic-note, culegeri, clavire etc.
2.	Case de cultură	- Săli de repetiție spațioase, luminoase, cu acustică necesare interpretării vocale, cu menținerea temperaturii confortabile aparatului vocal (17 ⁰ -25 ⁰ C); - Pian, scaune, oglindă, masă de birou; - Material didactic-note, culegeri, clavire etc.
3.	Filarmonica Națională „S. Lunchevici”, alte teatre dramatice	- Săli de repetiție spațioase, luminoase, cu acustică necesare interpretării vocale, cu menținerea temperaturii confortabile aparatului vocal (17 ⁰ -25 ⁰ C); - Pian, scaune, oglindă, masă de birou; - Material didactic-note, culegeri, clavire etc.

IX. Resursele didactice recomandate elevilor

Nr. crt.	Denumirea resursei	Locul în care poate fi consultată\accesată\ procurată resursa	Numărul de exemplare disponibile
1.	Truiculescu Marin-Marius. <i>Cântul vocal profesionist</i> , Cluj-Napoca: Renașterea, 2011.	Biblioteci personale Internet	1
2.	Щетинин М. Н. <i>Дыхательная гимнастика А. Н. Стрельниковой</i> . Москва: Издательство «Метафора», 2005.	Biblioteci personale	1
3.	Lutgen В. <i>Ежедневные упражнения</i> . Москва: Музыка, 1970.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”	2
4.	Фуки С., Фортунатова К. <i>Хрестоматия вокально-педагогического репертуара</i> . Москва: Музыка, 1966.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”	3
5.	Denizeau G. <i>Să înțelegem și să identificăm genurile muzicale</i> . București: Meridiane, 2000.	Internet	
6.	Iliuț V. <i>O carte a stilurilor muzicale</i> . București: Editura Academiei de Muzică, 1996.	Internet	
7.	Timariu V. <i>Dicționar noțional și terminologic</i> . Oradea: Editura Universității din Oradea, 2004.	Internet	
8.	Budoiu Ion. <i>Metodica predării cântului</i> . Vol. I. Cluj Napoca: Conservatorul de Muzică „Gh. Dima”, 1979.	Internet	
9.	Constantinescu G. și alții. <i>Ghid de operă</i> . București: Editura Muzicală, 1971.	Internet	
10.	Dorizo Al. <i>Vocea, mecanisme, afecțiuni, corelații</i> . București: Editura Muzicală, 1972.	Internet	
11.	Moisescu T.; Păun N. <i>Opereta</i> . București: Editura Muzicală, 1969.	Internet	
12.	Niță Teodor. <i>Interpretarea vocală: fiziologia aparatului vocal: note de curs</i> . Galați: University Press, 2009	Internet	
13.	Pănescu George. <i>Tratat de canto</i> . Brașov: Pastel, 2004.	Internet	

14.	Pop Claudia. <i>Studii muzicologice în arta interpretării vocale</i> . Braşov: Editura Universităţii „Transilvania”, 2010.	Biblioteci personale	1
15.	Pop Claudia. <i>Vocea cântată şi didactica cultivării ei</i> . Braşov: Editura Universităţii „Transilvania”, 2004.	Biblioteci personale	1
16.	Secăreanu N. <i>Cântăreţul artist</i> . Bucureşti: Editura Muzicală, 1965.	Biblioteci personale	1
17.	Severin Adriana. <i>Metodica predării cântului</i> . Iaşi: Artes, 2000.	Biblioteci personale	1
18.	Soreanu Cristina Mihaela. <i>Metodica predării cântului: Curs</i> . Braşov: Editura Universităţii „Transilvania”, 1997.	Biblioteci personale	1
19.	Soreanu Cristina Mihaela. <i>Arta cântului: didactica specializării</i> . Braşov: Editura Universităţii „Transilvania”, 2009.	Biblioteci personale	1